

Żyromski, Stanisław

"Rocznik Statystyczny województwa olsztyńskiego 1971", Olsztyn 1971 : [recenzja]

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2-3, 479-480

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

niach wzorców kulturowych na wsi warmińskiej i zarejestrowała częściowo zachodzące zmiany. Materiały pozwoliły na stwierdzenie, iż ujednocianie wzorców tradycyjnych następowało przez wybór wspólnej, jednej lub dwu form, którejs z grup. lub przez odrzucenie wszystkich sobie właściwych form tradycyjnych" (s. 96). Praca jednak nie przynosi odpowiedzi na pytania, dlaczego właśnie jedne formy kultury tradycyjnej przetrwały, inne rozszerzyły się, a wreszcie jeszcze inne zanikły. Być może, iż badania przeprowadzone w tej skali nie pozwalają na udzielenie odpowiedzi w tym zakresie. Zachętą do prowadzenia badań w szerszej skali jest chyba i ten fakt, iż procesy, o których mowa w pracy, są typowe i dla innych regionów i że niejednokrotnie wnioski sprecyzowane przez Annę Szyfer w odniesieniu do regionu warmińskiego mogą być uznawane jako robocze hipotezy w odniesieniu do całych obszarów nadbałtyckich i nadodrzańskich.

Wojciech Wrzesiński

Rocznik Statystyczny Województwa Olsztyńskiego 1971, Olsztyn 1971, R. XII, ss. 440.

Kolejny tom „Rocznika Statystycznego Województwa Olsztyńskiego” 1971 jest bogatym zbiorem informacji liczbowych o rozwoju społeczno-gospodarczym Warmii i Mazur. Wydanie XII tomu tej publikacji daje czytelnikowi szeroki wachlarz wiadomości statystycznych o osiągnięciach województwa olsztyńskiego w roku 1970 z zagadnień społecznych kulturalnych i gospodarczych. Porównując informacje statystyczne z lat ubiegłych można się zorientować jak dalece nastąpiły zmiany w społeczeństwie Warmii i Mazur.

W nowym „Roczniku” utworzono trzy nowe odrębne działy, a mianowicie: *Me-teorologia, Geografia; Rzemiesio i usługi; Turystyka, Sport*, a ponadto rozszerzono zakres informacji statystycznych w następujących działach: *Luźność; Zatrudnienie; Rolnictwo i leśnictwo; Gospodarka mieszkaniowa i komunalna oraz Ochrona zdrowia*. Wykorzystano również wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z dnia 8 grudnia 1970 roku, a przede wszystkim w zakresie: stanu i struktury ludności, gospodarstw domowych i zasobów mieszkaniowych, pomieszczeń inwentarskich w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Całość publikacji podzielono na 18 działów, które w większości poprzedzono uwagami ogólnymi i metodologicznymi. Obok informacji liczbowych, część przedstawiono w postaci obrazowych wykresów. Syntetyczne ujęcie osiągnięć rozwoju społecznego i gospodarczego województwa podano w przedmowie do „Rocznika”, napisanej przez dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego mgr. O. Oponowicza. Wprowadza ona czytelnika do pierwszej części „Rocznika”, w której przedstawiono ważniejsze dane o rozwoju Warmii i Mazur w przekroju powiatowym za okres 1960—1970.

Nie sposób jest szczegółowo omówić bogatej treści poszczególnych działów i mnogości informacji znajdujących się na 266 tablicach statystycznych. Dlatego zwrócić uwagę tylko na wybrane działy „Rocznika”.

Na wstępie wypada podkreślić, że w końcu 1970 roku na terenie województwa olsztyńskiego mieszkało 978,4 tys. osób, to znaczy 3,0% ogółu ludności kraju. W stosunku do 1965 roku przyrost rzeczywisty liczby ludności miejskiej wyniósł 13,8%, natomiast liczebność mieszkańców wsi zmniejszyła się w tym okresie o 4,5%. Mimo to, w roku 1970, Olsztyńskie należało jeszcze do wiejskich województw, gdyż $\frac{2}{3}$ ogółu ludności Warmii i Mazur zamieszkiwało wieś.

Pod względem przyrostu naturalnego ludności województwo zajmowało pierwsze miejsce w kraju. Wynosił on 13,6 promille i poziom jego nie uległ zmianie w stosunku do roku 1969. Natomiast w minimalnym stopniu zmniejszyła się stopa zgonów niemowląt, która wynosiła 31,9 promille. Oznacza to, że w roku 1970 na każde 1000 urodzeń żywych umierało blisko 32 dzieci w wieku nie ukończonych zero lat życia.

Warmia i Mazury od wielu lat charakteryzują się odpływem ludności i ujemnym saldem ruchu wędrowkowego. W roku 1970 województwo olsztyńskie nie zmieniło swego charakteru i w dalszym ciągu pozostało terenem emigracyjnym ludności.

Na ogół przemysł nie jest domeną gospodarki województwa olsztyńskiego, nie-

mniej ten dział gospodarki narodowej w niektórych rodzajach wyrobów skupia poważną część produkcji ogólnokrajowej. W 1970 roku zakłady produkcji przemysłowej województwa wytworzyły blisko $\frac{1}{6}$ ogólnej produkcji opon samochodowych, $\frac{1}{10}$ produkcji dętek, ponad $\frac{1}{3}$ płyt wiórowych oraz blisko $\frac{1}{4}$ ogólnej produkcji sklejk. Przemysł rolno-spożywczy dał krajowi blisko $\frac{1}{10}$ ogólnej produkcji masła i $\frac{2}{5}$ ogólnokrajowej produkcji serów. W tym samym roku wyprodukowano o 3,0 tys. ton mniej mięsa aniżeli w roku 1969. Wypada dodać, że globalna produkcja przemysłu województwa olsztyńskiego w roku 1970 była wyższa o 73,7% aniżeli w roku 1965.

Liczba budynków mieszkalnych, oddanych do użytku w 1970 roku, była mniejsza w stosunku do roku 1969 o 6,6%, natomiast liczba oddanych mieszkań zmniejszyła się o ponad $\frac{1}{10}$. Jeżeli weźmie się pod uwagę wzrost liczby ludności Warmii i Mazur oraz wzrost liczebności nowych małżeństw, stan taki może napawać poważną troską.

Również w gospodarce rolniczej odnotować należy pewien regres w stosunku do roku 1969 zarówno w produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Plony 4 zbóż w roku 1970 spadły do 18,2 q/ha, czyli były mniejsze w porównaniu do 1969 roku o 2,1 q. W produkcji hodowlanej odnotować wypada zmniejszenie się pogłowia bydła i trzody chlewnej, odpowiednio: 0,9% i 7,8%. W wyniku powyższego obniżył się skup 4 zbóż o 29,8% w stosunku do roku 1969, a żywca w przeliczeniu na mięso o 4,9%.

Obok tych niepokojących objawów w gospodarce województwa olsztyńskiego, wypada podkreślić osiągnięcia w innych dziedzinach. Na uwagę zasługuje wzrost liczby personelu służby zdrowia oraz miejsc w lecznictwie zamkniętym. W przeliczeniu na 10 000 mieszkańców wzrósł wskaźnik przypadających na tę liczbę ludności lekarzy, pielęgniarek oraz łóżek w szpitalach.

Nowy dział *Turystyka, Sport* pozwala zapoznać się czytelnikowi z wielkością bazy turystycznej Warmii i Mazur oraz rozmiarami ruchu turystycznego. Przedstawiona statystyka w tym zakresie wskazuje, że w ostatnich pięciu latach (1966—1970) ruch turystyczny wzrósł ponad dwukrotnie. W tym samym okresie powiększyła się infrastruktura turystyczna regionu olsztyńskiego. Wzrosła liczba domów wycieczkowych, schronisk oraz pokoiów gościnnych. Na tym tle obserwuje się niepokojące zjawisko; stan bazy urządzeń sportowych nie uległ zmianie od 1968 roku, innymi słowy więcej turystów przy tej samej bazie urządzeń sportowych.

Konfrontacja dochodów ludności oraz struktury sprzedaży handlu Społecznego wskazuje, że wzrosły wydatki ludności na artykuły żywnościowe o blisko $\frac{1}{10}$, odwrotnie: zmniejszyły się wydatki ludności na artykuły przemysłowe. Oznacza to zmianę w strukturze wydatków ludności niezgodną z preferencjami ogólnogospodarczymi.

Przedstawiono wyżej tylko niektóre charakterystyki liczbowe oraz tendencje zmian w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa olsztyńskiego. Obok dalszego postępu i osiągnięć w szeregu dziedzin, odnotowano również te informacje, które wskazywały stabilność, a nawet pewien regres w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego. Całość informacji statystycznych pozwala jednakże uzasadnić tezę, że lata 1966—1970, a więc ostatni pięcioletni plan przyniósł Warmii i Mazurom umiarkowany rozwój społeczno-gospodarczy.

Bardzo ciekawe informacje przynoszą nowe działy, bądź poprzednio już istniejące i wzbogacone w recenzowanym tomie „Rocznika”. Szkoda tylko, że zespół redakcyjny w szeregu przypadków nie ujął ich chronologicznie dla celów porównawczych i analitycznych. Recenzowany tom „Rocznika” jest najbardziej zbliżony, w porównaniu z poprzednimi, pod względem układu do „Rocznika Statystycznego GUS”. Staranna korekta i bardzo trafne graficzne ujęcie niektórych danych statystycznych świadczą bardzo korzystnie o całym zespole redakcyjnym „Rocznika”.

Stanisław Żyromski